

Het Beeldende Kunstjournaal

Het Digitale Kunstmagazine

Dec. 2014 - jan. 2015, 9e jg. nr.5. Eindredactie: Rob den Boer. E-mail: redactie.bkj@gmail.com.

herman de vries

beheerder van het aardmuseum

Kijken naar de kunstwerken van herman de vries kan men misschien vergelijken met bewust aanwezig zijn in de natuur. Met zijn beeldtaal vertraagt hij ons bewustzijn en verruimt onze waarneming. In zijn tekeningen, collages, schilderijen, reliëfs, sculpturen, installaties, films, foto's en teksten weerspiegelt zich energie die in harmonie lijkt te zijn met de natuur en hemzelf. herman de vries lijkt in staat om ons dieper bewust te maken van natuur, cultuur en onszelf.

Door Wim Adema

In de tentoonstellingen in het Stedelijk Museum Schiedam (SMS) en kunstzaal De Ketelfactory te Schiedam is de persoon en het werk van herman de vries op indrukwekkende wijze centraal gesteld. In het SMS valt de nadruk vooral op de gehele ontwikkeling van zijn kunstenaarschap. Deze expositie wordt gekenmerkt door een historische lijn, maar bevat ook nieuw werk. herman de vries werd in 1931 te Alkmaar geboren en volgde tijdens zijn studiejaren eerst een wetenschappelijke opleiding (biologie). Hij ontwikkelde echter al snel een grote interesse voor natuur, cultuur en de kunst, waarbij analyse, systematiek en structurering onderdeel bleef van zijn artistieke werk. In zijn kunstwerken ziet men de afspiegeling van een grote liefde voor de verhouding tussen mens en werkelijkheid. Voor de vries is cultuur een menselijke realiteit, die altijd terugverwijst naar de natuur. Sinds 1970 leeft hij met zijn vrouw in een woud bij Eschenau (Dld). Dit gebied is zijn werkterrein. Hier gaat hij elke dag op ontdekkingsreis en probeert de essentie van de natuur opnieuw vorm te geven.

In De Ketelfactory wordt vooral nieuw werk getoond. In deze kunstzaal hangen tekeningen die niet direct verwijzen naar de natuur en haar veranderingen, maar zij vallen op door een direct spontaan tekenhandschrift in gekleurde potloodlijnen. Er ontstaat een chaotisch, maar systematisch geordend universum.

Oosterse filosofie

De Oosterse filosofie, Zen en Boedisme, vormt een inspiratiebron voor de vries. In zijn werk is een intense betrokkenheid bij het wezen van de natuur zichtbaar; hij volgt elke dag haar veranderingen. Op een unieke manier onderzoekt en herstructureert herman de vries haar verschijningsvormen. Hij maakt ons als kijker bewust van verborgen identiteiten en geeft doorlopend informatie om over na te denken. Indien men echter de kunstwerken van de vries geen tijd gunt, loopt men de kans zijn beeldend avontuur te missen. Het is in het begin zeker visueel aangenaam om naar te kijken, maar het toont pas haar onbekende lagen als men de tijd neemt voor zijn waarnemingen. Natuurprocessen worden opnieuw invoelbaar en plaatsen ons in nieuwe ruimtelijke dimensies. Dat maakt beide tentoonstellingen fascinerend. herman de vries vraagt in feite: neem de tijd, kijk en probeer te zien wat ik ervaar.

.All

Deze titel plaatste herman de vries bij zijn expositie in het SMS. Een reeks van begrippen past daarin: zero, random objectivation, chance and change, en 'my poetry is the world and natural relation'. Doorlopend keren deze thema's terug in zijn objecten, tekeningen en collages. Vanaf de eerste collages trouvés ervaart de bezoeker ook een wetenschappelijke ondertoon. De kunstwerken lijken gemaakt vanuit een methodische, gedisciplineerde aanpak, ondanks het feit dat toeval heel belangrijk is. Een voorbeeld: op een lang horizontaal wit plateau zijn ontelbare varianten van een kleine witte kubus (1 cm x 1 cm) in nieuwe geometrische patronen geplaatst, waarbij de kubusvorm kan veranderen in langere witte vormen. Van links naar rechts veranderen de stapelingen van klein naar groot of groeien horizontaal en verticaal naar nieuwe geometrische composities. Ondanks het ongrijpbare 'toeval' lijken

de kunstwerken bepaald te worden door een beheersing van de structuur. (V 67-36, 1967) Analyse, helderheid en harmonie vormen mede de beeldtaal.

Onbekend aardmuseum

In de kleine collage 'What is rubbish' uit 1956 zijn stukjes gescheurd, aangetast papier schijnbaar achteloos op elkaar geplaatst. Toch valt de vormgeving direct op. De collage heeft een sterke aantrekkingskracht. Dichtbij ziet men onleesbare woorden, valt de structuur op van gescheurde randen en contrasteren oude kleuren van het papier. Tegelijk ziet men dat dit object met liefde en aandacht gemaakt is; er is gezocht naar een vormharmonie. Een toevalselement is herkenbaar maar lijkt ondergeschikt gemaakt te zijn aan het totaalbeeld. Op mijn netvlies ontstaat een beeld met diepere lagen. In de zalen van SMS speelt herman de vries doorlopend met drie-dimensionele ruimtes. Soms worden gekleurde kleine stippen schijnbaar willekeurig in een onbekend universum geplaatst of zijn gevallen herfstbladeren op drie aparte tekenvellen onder een boom opgevangen tijdens de herfst.

Tijdens het eerste uur vielen nog weinig bladeren, maar dat proces intensiverde zich in het tweede en derde uur. Naast elkaar opgehangen vormen de drie papierbladen een uniek herfsttijdsdocument. ('1, 2, 3 uur onder mijn appelboom', 1975). In 'Aarduitwrijving' gebruikt de vries aarde uit verschillende landen en wrijft deze op een verticale neerwaartse manier uit over het papier. In het werk 'Unter-der Weide' (2003) laat hij bladeren, takjes of steentjes spontaan op een wit vlak vallen. In dit werk is het toeval (het vallen) bepalend. Verrassend zijn ook de veelzijdige vormen van takjes, gerangschikt in 36 kleine kaders (4 verticaal x 9 verticaal). Ondanks hun fragiliteit imponeren zij door hun rijkdom van vormen, zoals 'Die Zweige der Bäume', 2003 en 'Suzuki, essays on zen buddhism III', 2010. Zij verwijzen naar innerlijke kracht en energie. Het zijn beelden uit een onbekend aardmuseum, afkomstig uit het Steigerwald van de vries.

De Ketelfactory

Wandelend door het stadspark de Plantage, van het SMS naar kunstzaal De Ketelfactory, ziet men grote stenen met woorden van herman de vries. Op de laatste steen, vlak bij de kunstzaal, staat geschreven 'no thing', het expositiethema. Eenmaal binnen ruikt men een sterke geur van jeneverbessen, die in een vierkant vlak op een witte ondergrond gelegd zijn. Een kort videobeeld toont een handeling van de vries. Hij heeft een groot zwart houtskoolblok in zijn hand, kijkt diep geconcentreerd naar een witte muur en plaatst geheel onverwachts in twee korte heftige handelingen, maar op een zeer gedisciplineerde wijze, zwarte oertekens op de witte wand. Zijn handeling duurt misschien een paar seconden. Als afsluiting drukt herman de vries zijn zwarte hand als afdruk op de muur, rechtsonder in de hoek. Zen lijkt merkbaar aanwezig. Het zijn momenten van helderheid, directheid, bewustheid en avontuur. Er is een sterke innerlijke kracht voelbaar.

In een kleine filmzaal op de 1e verdieping vertelt herman de vries op een zeer ontspannen manier over zijn leven, persoon en werk. De videofilm van Kim Zeegers vormt een goede afsluiting van twee tentoonstellingen. De dynamiek van haar film past heel goed bij de persoon van de vries.

herman de vries

in

.all

.no thing

een oosterse plataan

work

in process

steeds opnieuw

bij nieuw licht

en straks in 2015

op de 57e Biënnale van Venetië:

to be all ways to be

herman de vries opnieuw reizend in natuur, tijd en ruimte

herman de vries, t/m 25 januari 2015, Stedelijk Museum Schiedam, Hoogstraat 112, Schiedam. Website: www.stedelijkmuseumschiedam.nl.

herman de vries, t/m 25 januari 2015, De Ketelfactory, Hoofdstraat 44, Schiedam. Website:

www.deketelfactory.nl.

Wim Adema is beeldend kunstenaar en fotograaf en publiceert regelmatig artikelen over beeldende kunst in diverse media. Klik [hier](#) om zijn website te bekijken.

[Terug naar boven](#)